WYMAGANIA EDUKACYJNE
JĘZYK REGIONALNY – JĘZYK KASZUBSKI
KLASY I–III

Dokument uwzględnia okres przejściowy związany z wdrażaniem nowej podstawy programowej. Od 1 września 2026 r. nowa podstawa programowa edukacji wczesnoszkolnej obowiązuje w klasie I. Klasy II i III w roku szkolnym 2026/2027 kontynuują naukę według dotychczasowej podstawy programowej. Wymagania sformułowano praktycznie, z uwzględnieniem rozwoju kompetencji językowych, poznawania kultury i dziedzictwa Kaszub oraz zróżnicowanego poziomu znajomości języka kaszubskiego przez uczniów.

1. Ogólne zasady oceniania

- Ocenianie ma przede wszystkim wspierać rozwój językowy ucznia, zachęcać do komunikowania się po kaszubsku i pokazywać jego postępy.
- Ocenie podlegają wiadomości i umiejętności możliwe do zaobserwowania podczas zajęć: rozumienie wypowiedzi, mówienie, czytanie, pisanie odpowiednie do etapu nauki, znajomość podstawowego słownictwa oraz wiedza o kulturze i dziedzictwie Kaszub.
- Uwzględnia się aktywność językową, wykonywanie zadań, pracę z tekstem i ilustracją, recytację, piosenki, projekty, prace plastyczno-językowe oraz udział w działaniach związanych z kulturą regionu.
- Nie należy utożsamiać poziomu znajomości języka wyniesionego z domu z wysiłkiem i postępem ucznia. Ocenianie powinno uwzględniać jego punkt startowy i indywidualne możliwości.
- Wymagania dostosowuje się do indywidualnych potrzeb psychofizycznych i edukacyjnych ucznia.

2. Ogólne kryteria ocen

Ocena	Charakterystyka
Celujący	Uczeń w bardzo wysokim stopniu opanował wymagane wiadomości i umiejętności, bardzo chętnie i samodzielnie posługuje się językiem kaszubskim w sytuacjach odpowiednich do wieku, twórczo wykorzystuje poznane słownictwo i wiedzę o regionie.
Bardzo dobry	Uczeń bardzo dobrze rozumie poznane wypowiedzi i teksty, samodzielnie wykonuje zadania, poprawnie posługuje się poznanym słownictwem i chętnie tworzy wypowiedzi po kaszubsku.
Dobry	Uczeń opanował większość wymaganych wiadomości i umiejętności; na ogół poprawnie rozumie i tworzy proste wypowiedzi, a niewielkie błędy nie zakłócają komunikacji.
Dostateczny	Uczeń opanował podstawowe wiadomości i umiejętności; rozumie najprostsze komunikaty i teksty, a przy wsparciu nauczyciela tworzy krótkie wypowiedzi.
Dopuszczający	Uczeń opanował minimum podstawowych wiadomości i umiejętności; z pomocą nauczyciela reaguje na proste komunikaty, rozpoznaje podstawowe słowa i wykonuje najprostsze zadania.
Niedostateczny	Uczeń nie opanował minimum wiadomości i umiejętności koniecznych do dalszej nauki i mimo udzielonego wsparcia nie wykonuje najprostszych zadań wynikających ze zrealizowanych treści.

KLASA I – nowa podstawa programowa od 1.09.2026

Komunikacja

- pokonuje bariery ograniczające chęć wypowiadania się po kaszubsku;
- rozumie proste komunikaty werbalne i adekwatnie reaguje słowem, gestem lub działaniem;
- sygnalizuje podstawowe potrzeby, emocje i uczucia;
- zadaje proste pytania i udziela odpowiedzi w ramach poznanych zwrotów;
- wykorzystuje poznane teksty, ilustracje, piosenki i inne teksty kultury do rozmowy i wspólnego działania.

Słuchanie i rozumienie

- rozumie sens bardzo prostych, wyraźnie wypowiadanych komunikatów dotyczących najbliższego otoczenia;
- reaguje na polecenia nauczyciela i rozpoznaje znane słowa oraz zwroty;
- rozumie ogólny sens krótkich opowiadań, rymowanek, piosenek i dialogów wspieranych obrazem, gestem lub ruchem;
- wyszukuje najprostsze informacje w usłyszanej wypowiedzi.

Mówienie

- powtarza poznane słowa, zwroty i krótkie zdania;
- przedstawia się i przekazuje podstawowe informacje o sobie;
- nazywa osoby, przedmioty, czynności i zjawiska z najbliższego otoczenia;
- uczestniczy w prostych dialogach i zabawach językowych;
- recytuje krótkie rymowanki, wierszyki lub śpiewa poznane piosenki.

Czytanie i przygotowanie do pisania

- rozpoznaje poznane wyrazy i bardzo krótkie zdania w języku kaszubskim;
- łączy zapisane słowo z obrazem, przedmiotem lub znaczeniem;
- czyta bardzo krótkie teksty dostosowane do etapu nauki czytania;
- odwzorowuje, przepisuje i zapisuje poznane wyrazy oraz krótkie zwroty odpowiednio do swoich możliwości.

Słownictwo i środki językowe

- posługuje się podstawowym słownictwem dotyczącym siebie, rodziny, domu, szkoły, przyrody, czasu, zabaw, świąt i najbliższego otoczenia;
- rozpoznaje i stosuje najczęściej używane zwroty grzecznościowe;
- dostrzega, że język kaszubski i polski mają wyrazy podobne, ale także różniące się brzmieniem lub zapisem.

Kultura i tożsamość

- rozpoznaje wybrane symbole, tradycje, potrawy, elementy stroju i zwyczaje związane z Kaszubami;
- opowiada w prosty sposób o sobie, rodzinie i miejscu zamieszkania w kontekście regionu;
- uczestniczy w szkolnych i lokalnych działaniach związanych z kulturą kaszubską;
- wykonuje prace plastyczne, językowe i muzyczne inspirowane kulturą i tradycją Kaszub;
- okazuje szacunek dla języka kaszubskiego i dziedzictwa regionu.

Kryteria ocen w tej klasie

Celujący – Uczeń w bardzo wysokim stopniu opanował wymagane wiadomości i umiejętności, bardzo chętnie i samodzielnie posługuje się językiem kaszubskim w sytuacjach odpowiednich do wieku, twórczo wykorzystuje poznane słownictwo i wiedzę o regionie.

Bardzo dobry – Uczeń bardzo dobrze rozumie poznane wypowiedzi i teksty, samodzielnie wykonuje zadania, poprawnie posługuje się poznanym słownictwem i chętnie tworzy wypowiedzi po kaszubsku.

Dobry – Uczeń opanował większość wymaganych wiadomości i umiejętności; na ogół poprawnie rozumie i tworzy proste wypowiedzi, a niewielkie błędy nie zakłócają komunikacji.

Dostateczny – Uczeń opanował podstawowe wiadomości i umiejętności; rozumie najprostsze komunikaty i teksty, a przy wsparciu nauczyciela tworzy krótkie wypowiedzi.

Dopuszczający – Uczeń opanował minimum podstawowych wiadomości i umiejętności; z pomocą nauczyciela reaguje na proste komunikaty, rozpoznaje podstawowe słowa i wykonuje najprostsze zadania.

Niedostateczny – Uczeń nie opanował minimum wiadomości i umiejętności koniecznych do dalszej nauki i mimo udzielonego wsparcia nie wykonuje najprostszych zadań wynikających ze zrealizowanych treści.

KLASA II – podstawa programowa obowiązująca w okresie przejściowym

Znajomość środków językowych

- posługuje się podstawowym słownictwem dotyczącym rodziny, domu, jedzenia, szkoły, przyrody, czasu, Kaszub, zawodów, zakupów, dnia codziennego, zainteresowań, świąt i świata baśni;
- rozpoznaje i stosuje poznane zwroty oraz proste konstrukcje językowe;
- poszerza zasób słownictwa podczas pracy z tekstami, piosenkami i materiałami obrazkowymi.

Rozumienie wypowiedzi ustnych

- rozumie proste, wyraźnie i powoli artykułowane wypowiedzi;
- reaguje ruchem, gestem i słownie na polecenia;
- rozumie sens krótkich opowiadań, bajek, historyjek, piosenek i wierszyków;
- wyszukuje określone informacje w usłyszanym tekście.

Czytanie

- rozumie sens krótkiego tekstu, szczególnie wspieranego ilustracją;
- znajduje w tekście wskazane informacje;
- czyta krótkie teksty literackie i proste teksty użytkowe;
- stara się czytać z właściwą dykcją, pauzą i akcentem.

Mówienie

- powtarza słowa i proste zdania po kaszubsku;
- wygłasza z pamięci krótkie wiersze, rymowanki i piosenki;
- tworzy bardzo krótkie wypowiedzi o sobie, rodzinie, szkole i najbliższym otoczeniu;
- uczestniczy w prostych rozmowach i odpowiada na pytania.

Pisanie

- przepisuje poznane wyrazy i krótkie zdania;
- podpisuje ilustracje i uzupełnia proste zdania;
- zapisuje krótkie wypowiedzi według wzoru;
- stosuje poznane elementarne zasady zapisu języka kaszubskiego.

Kaszuby – kultura i region

- rozpoznaje swoją miejscowość i najbliższe otoczenie jako część Kaszub;
- zna wybrane elementy przyrody, tradycji, architektury, strojów, muzyki i zwyczajów regionu;
- poznaje lokalne legendy, bajki i bohaterów tekstów kaszubskich;
- uczestniczy w wycieczkach, warsztatach lub projektach służących poznawaniu regionu.

Kryteria ocen w tej klasie

Celujący – Uczeń w bardzo wysokim stopniu opanował wymagane wiadomości i umiejętności, bardzo chętnie i samodzielnie posługuje się językiem kaszubskim w sytuacjach odpowiednich do wieku, twórczo wykorzystuje poznane słownictwo i wiedzę o regionie.

Bardzo dobry – Uczeń bardzo dobrze rozumie poznane wypowiedzi i teksty, samodzielnie wykonuje zadania, poprawnie posługuje się poznanym słownictwem i chętnie tworzy wypowiedzi po kaszubsku.

Dobry – Uczeń opanował większość wymaganych wiadomości i umiejętności; na ogół poprawnie rozumie i tworzy proste wypowiedzi, a niewielkie błędy nie zakłócają komunikacji.

Dostateczny – Uczeń opanował podstawowe wiadomości i umiejętności; rozumie najprostsze komunikaty i teksty, a przy wsparciu nauczyciela tworzy krótkie wypowiedzi.

Dopuszczający – Uczeń opanował minimum podstawowych wiadomości i umiejętności; z pomocą nauczyciela reaguje na proste komunikaty, rozpoznaje podstawowe słowa i wykonuje najprostsze zadania.

Niedostateczny – Uczeń nie opanował minimum wiadomości i umiejętności koniecznych do dalszej nauki i mimo udzielonego wsparcia nie wykonuje najprostszych zadań wynikających ze zrealizowanych treści.

KLASA III – podstawa programowa obowiązująca w okresie przejściowym

Znajomość środków językowych

- sprawniej posługuje się słownictwem dotyczącym codzienności, rodziny, szkoły, przyrody, regionu, tradycji i zainteresowań;
- stosuje poznane zwroty i proste struktury gramatyczne w wypowiedziach;
- dostrzega wybrane podobieństwa i różnice między językiem kaszubskim a polskim.

Rozumienie ze słuchu

- rozumie główny sens prostych wypowiedzi, opowiadań i dialogów;
- wyszukuje konkretne informacje w słuchanym tekście;
- odróżnia informacje ważniejsze od mniej ważnych;
- reaguje adekwatnie na pytania, polecenia i komunikaty.

Czytanie

- czyta krótkie teksty literackie i nieliterackie ze zrozumieniem;
- wyszukuje w tekście informacje i odpowiada na pytania;
- rozpoznaje bohaterów, miejsce i podstawowe wydarzenia;
- czyta głośno z coraz większą płynnością, zwracając uwagę na dykcję, pauzy i akcent.

Mówienie

- tworzy proste, kilkuzdaniowe wypowiedzi na znane tematy;
- opisuje siebie, rodzinę, miejsce zamieszkania, zainteresowania i wybrane elementy Kaszub;
- opowiada krótko o wydarzeniu lub ilustracji;
- uczestniczy w rozmowie, zadaje pytania i udziela odpowiedzi;
- recytuje poznane teksty i prezentuje krótkie wypowiedzi przed grupą.

Pisanie

- pisze czytelnie poznane wyrazy i zdania po kaszubsku;
- tworzy krótkie wypowiedzi według wzoru lub samodzielnie, np. opis, życzenia, zaproszenie, krótka wiadomość;
- stosuje poznane podstawowe zasady ortografii i interpunkcji;
- przepisuje, uzupełnia i redaguje krótki tekst.

Literatura, kultura i tożsamość

- czyta i omawia wybrane teksty literackie oraz inne teksty kultury kaszubskiej;
- wykorzystuje poznane teksty do tworzenia własnych wypowiedzi;
- zna wybrane elementy geografii, przyrody, historii i dziedzictwa materialnego oraz niematerialnego Kaszub;
- rozpoznaje wybrane tradycje, święta, zawody, zabytki, legendy i postacie związane z regionem;
- uczestniczy w działaniach szkolnych, wycieczkach, warsztatach i projektach związanych z kulturą Kaszub.

Kryteria ocen w tej klasie

Celujący – Uczeń w bardzo wysokim stopniu opanował wymagane wiadomości i umiejętności, bardzo chętnie i samodzielnie posługuje się językiem kaszubskim w sytuacjach odpowiednich do wieku, twórczo wykorzystuje poznane słownictwo i wiedzę o regionie.

Bardzo dobry – Uczeń bardzo dobrze rozumie poznane wypowiedzi i teksty, samodzielnie wykonuje zadania, poprawnie posługuje się poznanym słownictwem i chętnie tworzy wypowiedzi po kaszubsku.

Dobry – Uczeń opanował większość wymaganych wiadomości i umiejętności; na ogół poprawnie rozumie i tworzy proste wypowiedzi, a niewielkie błędy nie zakłócają komunikacji.

Dostateczny – Uczeń opanował podstawowe wiadomości i umiejętności; rozumie najprostsze komunikaty i teksty, a przy wsparciu nauczyciela tworzy krótkie wypowiedzi.

Dopuszczający – Uczeń opanował minimum podstawowych wiadomości i umiejętności; z pomocą nauczyciela reaguje na proste komunikaty, rozpoznaje podstawowe słowa i wykonuje najprostsze zadania.

Niedostateczny – Uczeń nie opanował minimum wiadomości i umiejętności koniecznych do dalszej nauki i mimo udzielonego wsparcia nie wykonuje najprostszych zadań wynikających ze zrealizowanych treści.

3. Dostosowanie wymagań edukacyjnych

- wydłużenie czasu pracy oraz dzielenie poleceń na krótkie etapy;
- częstsze wykorzystywanie ilustracji, gestu, ruchu, nagrań, piosenek, rekwizytów i zabaw językowych;
- ograniczanie liczby nowych słów i struktur wprowadzanych jednorazowo;
- umożliwienie odpowiedzi ustnej, wskazania, dopasowania lub działania praktycznego zamiast części zadań pisemnych, jeżeli jest to uzasadnione potrzebami ucznia;
- częste powtarzanie i utrwalanie materiału w różnych sytuacjach komunikacyjnych;
- ocenianie postępu ucznia, komunikatywności i stopnia samodzielności z uwzględnieniem jego indywidualnych możliwości.

4. Uwagi końcowe

Wymagania należy odnosić do treści rzeczywiście zrealizowanych w danym oddziale. Ze względu na zróżnicowane doświadczenia językowe dzieci szczególnie ważne jest ocenianie postępu, gotowości do komunikowania się i stopniowego zwiększania samodzielności w posługiwaniu się językiem kaszubskim.

Podstawa opracowania: dla klasy I – podstawa programowa określona w rozporządzeniu Ministra Edukacji z 11 marca 2026 r. (Dz.U. 2026 poz. 378); dla klas II–III w roku szkolnym 2026/2027 – podstawa programowa obowiązująca te roczniki w okresie przejściowym.